

აგროსამრეწველო კომპლექსის ტექნიკური პარკის ზოგიერთი ასპექტი

შესავალი

გასული საუკუნის ოთხმოცდაათიანი წლებიდან ე.წ. „ვარდების რევოლუციამდე“ საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოსტსაბჭოთა სივრცეში წამყვანი ადგილი ეკავა. საქართველოში წარმოებული სოფლის მეურნეობის პროდუქცია მაღალი ხარისხით გამოირჩეოდა და გასაღების ბაზრაზე სრულად აკმაყოფილებდა იმდროინდელ მკაცრ სტანდარტებსა და მოთხოვნებს.

სამწუხაროდ, სახელმწიფო მათ შორის ადგილობრივი თვითმმართველობის სტრუქტურების დაუდევრობისა და ამ დარგში გატარებული არასწორი პოლიტიკის შედეგად, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებისა და სახნავ-სათესი მიწების დამუშავება მთლიანად მოიშალა და განადგურდა. კერძო სექტორში არსებული მიწის ნაკვეთების დამუშავება და მოსავლის მიღება დაბალი საექსპლოატაციო მაჩვენებლების მქონე, ამორტიზებული სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკით ვერ იძლეოდა სასურველ შედეგს. მოიშალა საქართველოს სოფლის მეურნეობაში ჩამოყალიბებული მდიდარი ტრადიციები. საგრძნობლად იკლო პროფესიონალ აგრონომთა, ზოოტექნიკოსთა და მექანიზატორთა კადრების მომზადების დონე და დასაქმების მიზნით მათზე ზრუნვამ. აღნიშნულის მიზეზები არასწორი სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის გარდა, უნდა ვეძებოთ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის განვითარებასა და ახალი თანამედროვე ტექნიკის დანერგვის იგნორირებაში.

ჩვენს მიერ წარმოდგენილი პროექტი ითვალისწინებს აგროსამრეწველო კომპლექსში მომუშავე მეცნიერებისა და მეწარმეთა დაახლოების სტრუქტურული სქემის ჩამოყალიბებას, რაც მოგვცემს საშუალებას შევქმნათ საზოგადოებრივი მ.შ. კერძო სექტორში წარმოების ეკონომიკური ეფექტიანობის მექანიზმები, აგროსამრეწველო კომპლექსის და მეცნიერული კრიტერიუმების გათვალისწინებით სამეცნიერო ტექნოპარკის ჩამოყალიბების გზით.

1. აგროსამრეწველო კომპლექსის სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის შექმნის ზოგიერთი მიმართულება

როგორც უკანასკნელი წლების საქართველოს სოფლის მეურნეობის ეკონომიკური ეფექტი-

თამაზ ბაციბაძე –

სტუ-ს პროფესორი

E-mail: tbatsikadze@mail.ru

კობა სოხაძე –

სტუ-ს პროფესორი

ზურაბ შარშიშვილი –

სტუ-ს პერსპექტიული განვითარების
სამსახურის მთ. სპეციალისტი

ანობის ანალიზი გვიჩვენებს, დარგის ძირითადმა ეკონომიკურმა მაჩვენებლებმა იწყო გაუარესება, რაც ძირითადად გამოწვეული იყო როგორც საკადრო პოლიტიკაში დაშვებული შეცდომებით, ისე სახნავ-სათესი მიწებისა და სავარგულების დაუშვებლობით, სასოფლო-სამეურნეო მრეწველობის სანედლეულო ბაზის შემცირებით და მისი ხარისხობრივი მაჩვენებლების დაცემით. სოფლის მეურნეობის წამყვანი მიმართულებების, მათ შორის მესაქონლეობისა და მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის, მეფრინველეობის და თევზის წარმოების იგნორირებამ, სახნავ-სათესი მიწების აუთვისებლობამ და მემცენარეობის განვითარებაში დაშვებულმა შეცდომებმა თავისი ნეგატიური შედეგები გამოიღო. განსაკუთრებული უარყოფითი როლი ითამაშა მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მკვეთრ გაუარესებამ. აუცილებელი გახდა მოძველებული, ამორტიზებული სატრაქტორო და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა-დანადგარების შეცვლა იმ მიზნით, რომ გაზრდილიყო საქართველოს სოფლის მეურნეობაში წარმოებული პროდუქციის ხარისხი. ამ მიმართულებით პრიორიტეტები გახდა: სატრაქტორო და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მანქანა-დანადგარების ტექნიკური გადაიარაღება; ახალი ტექნიკისა და საწარმოო პროცესების, ავტომატიზირებული და მექანიზირებული სისტემების დანერგვა. აუცილებელი გახდა საქართველოს, პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის და სასოფლო-სამეურნეო უმაღლესი სასწავლებლების მიერ მომზადებული ტექნოლოგთა, აგრონომთა, ზოოტექნიკოსთა და ინჟინერ-მექანიზატორთა მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების სისტემის ხარისხობრივი სრულყოფა. ჩვენს შემდგომ ნაშრომებში უფრო დეტალურად განვიხილავთ აღნიშნული უმაღლესი სასწავლებლების მიერ ამ მიმართულებით

გატარებულ კონკრეტულ ღონისძიებებს, თუმცა ავლენიანათ, რომ ამ კუთხით გარკვეული მოსაზრებები და კვლევითი სამუშაოები არის ჩატარებული საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტში, კერძოდ პერსპექტიული განვითარების სამსახურის სპეციალისტების მიერ მიმდინარეობს კვლევა აგროსამრეწველო კომპლექსის სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის შექმნასთან დაკავშირებით. დამუშავებულია აგროსამრეწველო კომპლექსის სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის სტრუქტურული სქემა 1. ასევე კვლევის პირველ ეტაპზე გამოიკვეთა აუცილებლობა იმისა, რომ საქართველოს პარლამენტთან შეიქმნას უწყებათაშორისი დარგობრივი კომისია აუდიტორული, იურიდიული, საბუღალტრო, საფინანსო-ეკონომიკური დარგის სპეციალისტებისაგან, როგორც სოფლის მეურნეობის საწარმოთა ტექნიკური აღჭურვილობის ვარგისიანობისა და საექსპლუატაციო პარამეტრების დასადგენად, ისე ამ ტენიკის აღწერის მიზნით. თუმცა წინასწარ შეიძლება ითქვას, რომ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების მწარმოებელი თითქმის ყველა საწარმოს უმრავლესობის ბაზანსზე რიცხული ტექნიკის უდიდესი ნაწილი გაძარცვული ან გაუშართავია, ხოლო ბაზანსზე აყვანილია როგორც ექსპლუატაციაში ვარგისიანი. ამ საკითხის გათვალისწინება და გადაწყვეტა იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ დაშვებული შეცდომა გამოუსწორებელ დაღს დაასვამს აგროსამრეწველო კომპლექსის ახლად შექმნილ სამეცნიერო-ტექნიკურ პარკს და თავიდანვე განვირულს გახდის არაეფექტური მუშაობისათვის.

მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ეპოქის განვითარების მთავარი პრინციპია მეცნიერებისა და წარმოების მაქსიმალური დაახლოება, მათი მჭიდრო კავშირი, რომლის გარეშე ძნელია დარგის პერსპექტიული განვითარება, ახალი მოთხოვნების შესაბამისად წარმოების გადაიარაღება, დარგის ორგანიზაციისა და მართვის ოპტიმალურად წარმართვა. სამწუხაროდ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროში ამ მიმართულებით ჩასატარებელია მნიშვნელოვანი სამუშაოები, რადგან გადადგმული ნაბიჯები არ არის ეფექტური და შეიძლება ითქვას არაღამაკმაყოფილებელია.

შექმნილი სიტუაციის გამოსასწორების მიზნით გადაუდებელ ამოცანად მიგვაჩნია, რომ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაზაზე შეიქმნას აგროსამრეწველო კომპლექსის მიმართულების სამეცნიერო-ტექნიკური პარკი, რისთვისაც აუცილებელია შეიქმნას სამუშაო ჯგუფი, სოფლის მეურნეობის ქვედარგების წამყვანი სპეციალისტების, დარგობრივი სამეცნიერო დაწესებულებების და დარგობრივ პრობ-

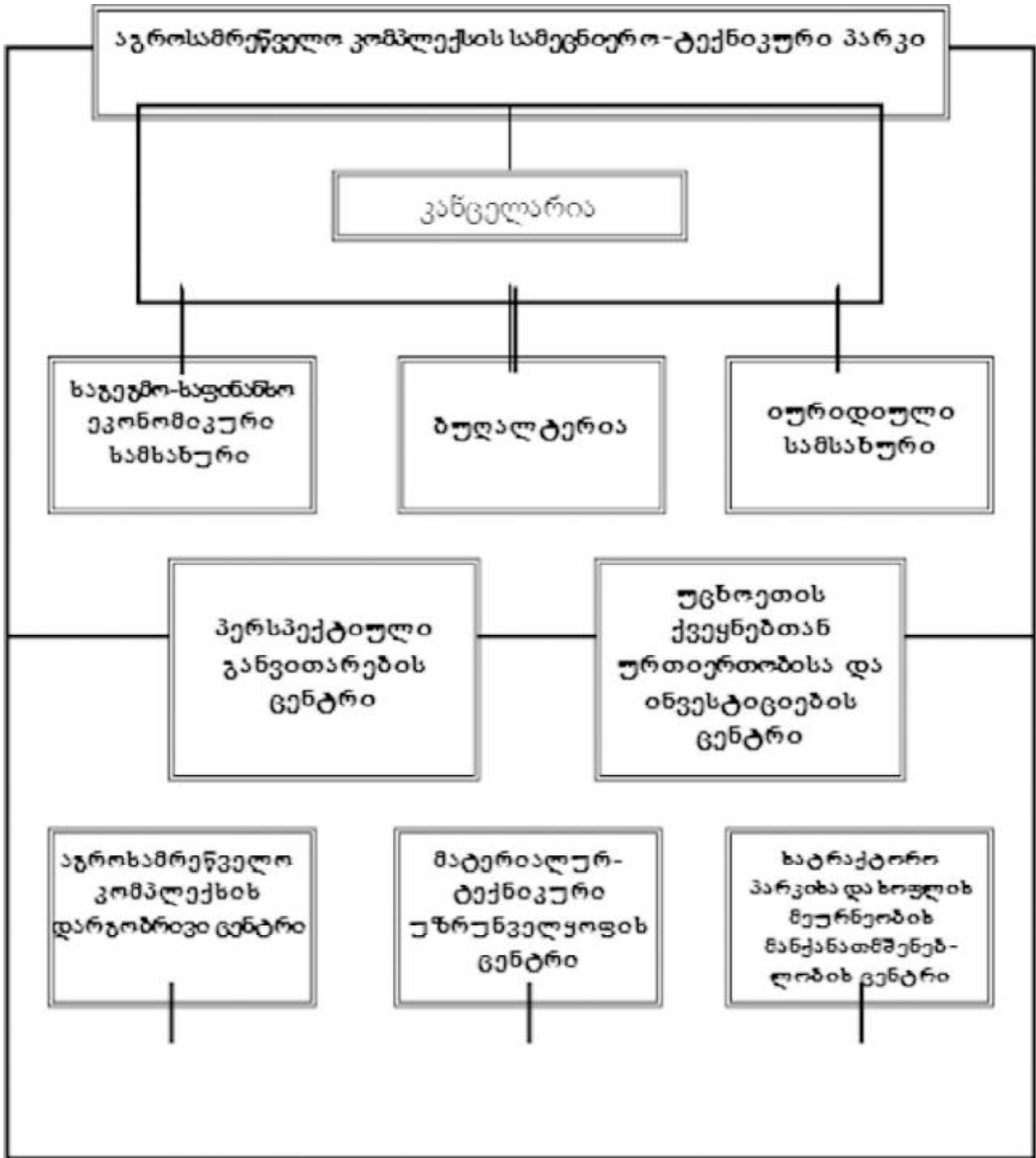
ლემებზე მომუშავე წამყვანი მეცნიერების მონაწილეობით. აღნიშნული ჯგუფის მიერ შემუშავებული რეკომენდაციები დიდ დახმარებას გაუწევს სოფლის მეურნეობის მართველ სტრუქტურებს, როგორც ყოველდღიური სამუშაოების შესასრულებლად, ისე გართულებულ სიტუაციებში ზუსტი გადაწყვეტილების მისაღებად.

აღნიშნული სიტუაციის გათვალისწინებით და დარგში შექმნილი საერთო მდგომარეობის ანალიზის შედეგად ჩვენს მიერ დამუშავებულია აგროსამრეწველო კომპლექსის სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის სტრუქტურული სქემა, რომელიც მოიცავს სამეცნიერო ტექნოპარკში შემავალი დარგებისა და სტრუქტურების ერთმანეთთან ურთიერთკავშირსა და მართვის სისტემას, დარგებისა და სამსახურების ერთობლიობასა და ურთიერთგანპირებულობას. აღნიშნული გაერთიანებულია მართვის ერთადმინისტრაციულ სისტემაში, რომელიც მოიცავს:

- კანცელარია;
- საფინანსო-ეკონომიკური სამსახური;
- ბუღალტერია;
- იურიდიული სამსახური;
- პერსპექტიული განვითარების ცენტრი;
- უცხოეთის ქვეყნებთან ურთიერთობისა და ინვესტიციების ცენტრი;
- აგროსამრეწველო კომპლექსის დარგობრივი ცენტრი;
- მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის ცენტრი;
- სატრაქტორო პარკისა და სოფლის მეურნეობის მანქანათმშენებლობის ცენტრი.

საკითხის სრულფასოვნად შესასწავლად გასათვალისწინებელია ის, რომ საქართველო ტრადიციულად აგრარული ქვეყანაა და ეროვნული მეურნეობის სისტემაში სოფლის მეურნეობა გადამამუშავებელ მრეწველობასთან ერთად, ყოველთვის მაპროფილებელ დარგს წარმოადგენდა, რომელშიც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი ეკავა როგორც სატრაქტორო პარკის, ისე სასოფლო-სამეურნეო და სასურსათო მანქანათმშენებლობის კომპლექსურად განვითარებას.

აგრარულ სექტორში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის იგნორირებამ შეაფერხა საწარმოთა სიმძლავრეების განვითარება, შეამცირა წარმოების ეფექტიანობა. არასწორი სახელმწიფო ეკონომიკური პოლიტიკის გატარების შედეგად გაუქმდა სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობის მთელი რიგი საწარმოები. შექმნილი სიტუაციის ანალიზის შედეგად კიდევ ერთხელ დავრწმუნდით იმ ელემენტარულ ჭეშმარიტებაში, რომ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის ამაღლება ტექნიკური პროგრესის კანონზომიერი

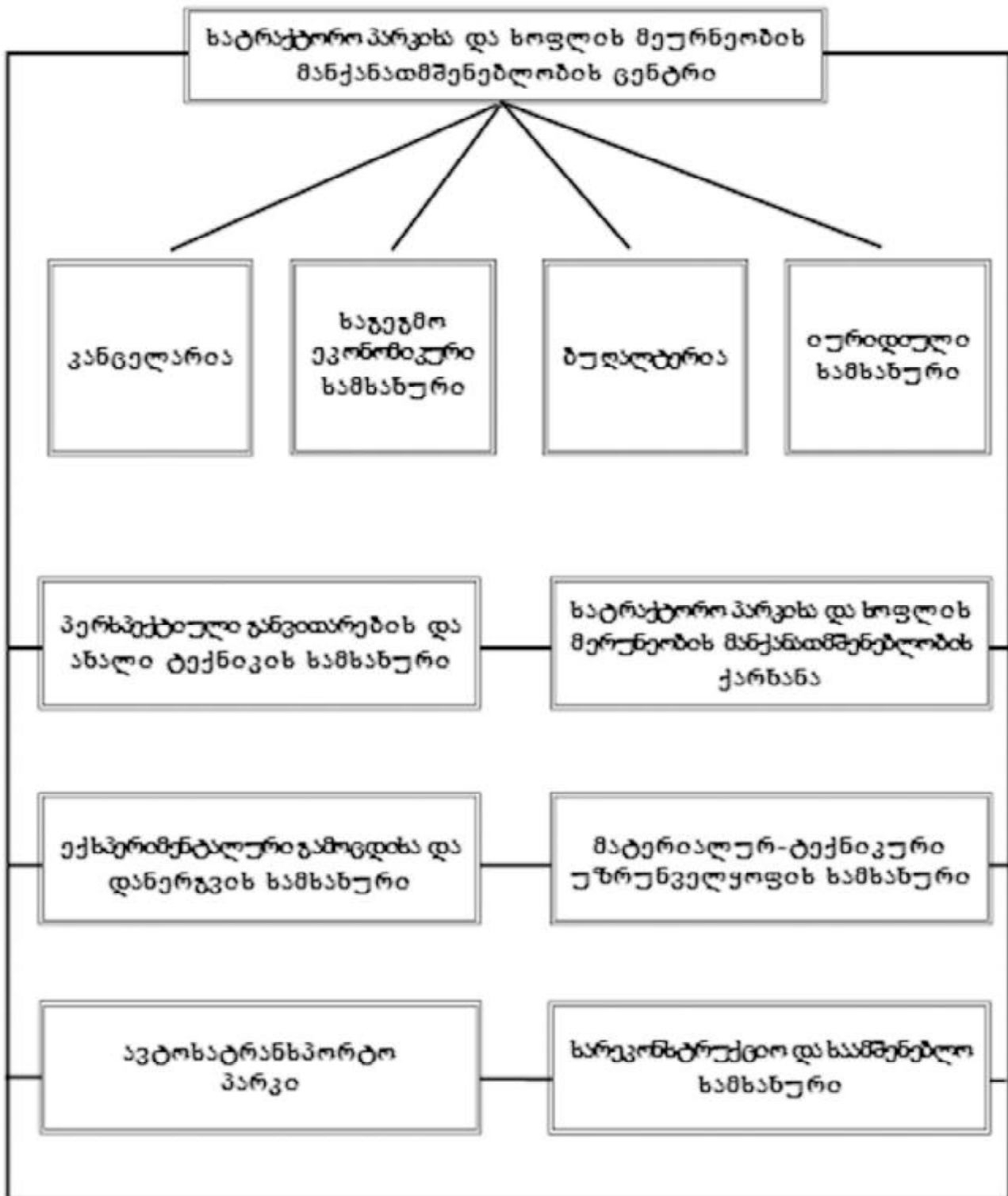
სქემა 1

შედეგია, ხოლო სამეცნიერო-ტექნიკური პარკების შექმნა და ფუნქციონირება ამ პროცესების ერთ-ერთი მთავარი კატალიზატორია.

აგროსამრეწველო კომპლექსში შემავალ სატრაქტორო და სოფლის მეურნეობის მანქანათმშენებლობის სამეცნიერო ტექნოპარკს აქვს საუკეთესო შანსი კერძო საკუთრებაზე დამყარებულ მართვის სისტემაში მოხსნას ყველა

პრობლემა, ერთიანი ინოვაციური ტექნიკური და ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების გზით.

სატრაქტორო პარკისა და სოფლის მეურნეობის მანქანათმშენებლობის დაშლილი საწარმოების რეანიმაცია ანუ თავიდან შექმნა და შემდგომი განვითარება არ შეიძლება ცალმხრივად წარიმართოს მხოლოდ მანქანათმშენებლო-

နိဂုံး ၂

ბის კუთხით. იგი მჭიდრო კავშირში უნდა იყოს ქვეყნის სოფლის მეურნეობისა და სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის დარგობრივ სტრუქტურასთან, რაც ჩვენს მიერ ასახულია სქემა 1-ზე.

საბრაქტორო პარკი და სოფლის მეურნეო-

ბის მანქანათმშენებლობის ცენტრი ერთ ძირითად და მონოლითურ სისტემას წარმოადგენს აგროსამრეწველო კომპლექსის სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის საერთო სტრუქტურაში. მისი როლი უაღრესად დიდი და მნიშვნელოვანია

დარგის მუშაობაში. ის არის კვანძი, სადაც ხდება სამეცნიერო-კვლევით და საპროექტო-საკონსტრუქტორო სამუშაოების საბოლოო რეალიზება. იგი მთავარი დამხმარე არტერიაა სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა დარგების ტექნიკური გადაიარაღების მომზადებასა და არასტანდარტული მოწყობილობებით დაკომპლექტებაში, მისი ფუნქციაა ტექნიკური დახმარება გაუწიოს სამეცნიერო ტექნოპარკში გაერთიანებულ სამეცნიერო-კვლევით ორგანიზაციებს და პროდუქციის მწარმოებელ საწარმოებს.

სატრაქტორო პარკისა და სოფლის მეურნეობის მანქანათმშენებლობის ცენტრი შედგება სხვადასხვა წამყვანი სამსახურებისაგან, მ.შ. ადმინისტრაციული, საგეგმო-საფინანსო, ბუღალტერია და იურიდიული. აქვს საკუთარი ბალანსი და საგადასახადო ორგანოებთან ურთიერთობა. გარდა აღნიშნული სამსახურებისა ცენტრის მთავარ საქმიანობას განსაზღვრავს ექვსი ძირითადი სამსახური, მათ შორის, პერსპექტიული განვითარებისა და ახალი ტექნიკის სამსახური, ექსპერიმენტალური გამოცდისა და დანერგვის

სამსახური, სატრაქტორო პარკისა და სოფლის მეურნეობის მანქანათმშენებლობის პროდუქციის წარმოების ქარხანა, მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სამსახური, ავტოსატრანსპორტო პარკი და სარეკონსტრუქციო და სამშენებლო სამსახური, რომელიც გაერთიანებულია ერთ მთლიან სტრუქტურაში სქემა 2.

საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტს აქვს უზარმაზარი სამეცნიერო-ტექნიკური პოტენციალი და იმის შესაძლებლობა, რათა გამოიყენოს უნივერსიტეტის მეცნიერები და სპეციალისტები ეკონომიკურად ძლიერი მრავალდარგოვანი სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის შესაქმნელად, რომელშიც უნდა ჩაერთოს როგორც საერთაშორისო ისე სხვადასხვა სტრუქტურები, გაფორმდეს სათანადო ხელშეკრულებები, როგორც რესპუბლიკაში მოქმედ მსხვილ საწარმოებთან ისე მცირე ბიზნესის წარმომადგენლებთან, რომლებიც თავის ბალანსზე არსებული ქონებით გაერთიანდებიან სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის შემადგენლობაში, სამეცნიერო-ტექნიკური პარკის საკუთრების მართვის სრული უფლებით.

ბამოყენებული ლიტერატურა

1. ბაციკაძე თ., სოხაძე კ., ფარესიშვილი ზ., - „ტექნოპარკები და თავისუფალი ეკონომიკური ზონები. სამეცნიერო-ტექნიკური პარკი, როგორც ინოვაციური რეალიზაციის ობიექტი“. ჟურნ. „ბიზნეს-ინჟინერინგი“, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი - საქართველოს საინჟინრო აკადემია, №4, თბ., 2012.

2. ბაციკაძე თ., სოხაძე კ., ფარესიშვილი ზ., - „სამეცნიერო ტექნოპარკი - ინოვაციური ას-

პექტები“. ჟურნალი „მართვის ავტომატიზირებული სისტემები“, №2(13), თბ., 2012.

3. ბაციკაძე თ., სოხაძე კ., ფარესიშვილი ზ., - „სამეცნიერო ტექნოპარკი „გეროვიანული“ მოდელი“. ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“, №6, თბ., 2012.

4. სოხაძე კ., ფარესიშვილი ზ., - „ბაზრის ანტიმონოპოლიური რეგულირება“, - გამომცემლობა „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბ., 2014.

SOME ASPECTS OF SCIENCE AND TECHNOLOGY PARK OF AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX

Summary

TAMAZ BATSIKADZE - professor of GTU, E-mail: tbatsikadze@mail.ru
KOBA SOKHADZE - professor of GTU
ZURAB PARESISHVILI - Chief specialist of GTU

The main principle for developing scientific-technical revolution epoch is appoximation of science and producing. Without those demands is absolutely impossible to develop perspective branches, renew production, organization of branches and management.

We consider to create on base of Georgian Technical University Georgian Agricultural Agro-complex scientific- technical park and also to create subsections, scientific offices and invite scientists working on the same problems in order to help Agricultural managers for receiving exact decisions in difficult situations.

As we have taken into the Consideration general situation there was overworked the model of scientific-technical complex and system of communication, Unity of above mentioned branches and services in one system of Administrative management.